

پس از سالیان

بیش از سیزده سال است که نشریه رشد مدرسه فردا منتشر می‌شود. همچنان که در حوزه وظایف این نشریه تعریف شده بود، مأموریت آن، توسعه فرهنگ فاوا در نظام آموزش و پرورش رسمی کشور بوده است. به نظر می‌رسد که پس از سیزده سال و انباشت انبوه تجارب داخلی و خارجی می‌توان درباره این مأموریت اندیشید و تأمل کرد. نخست، با ذکر مقدمه‌ای به نتایج گزارشی بین‌المللی در این باره اشاره می‌کنم.

نزدیک به بیش از چهار دهه از توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش جهانی و بیش از نوزده سال از تأسیس مدارس هوشمند در جهان سپری شده است. پاره‌ای از مدارس ایران نیز در تب فناوری گرفتارند و گره‌گشایی بسیاری از مسائل آموزش و پرورش ایران را در گرو سرمایه‌گذاری در بخش سخت‌افزاری فناوری مدارس می‌دانند. حال آنکه گزارش‌های اخیر سازمان توسعه و همکاری اقتصادی^۱ نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری سنگین در فناوری‌های آموزشی در کشورهای عضو، عملکرد دانش‌آموزان این کشورها را به نسبت سرمایه‌گذاری انجام شده، افزایش نداده است. به نظر مدیر بخش آموزش این سازمان، توسعه فناوری در مدرسه صرفاً موجب امیدهای واهی به بهبود آموزش و پرورش شده است. از سویی، گزارش مطالعات پیزا نشان می‌دهد که دانش‌آموزان کشورهایی که در حوزه فناوری اطلاعات سرمایه‌گذاری سنگینی کرده‌اند، در آزمون‌های بین‌المللی، مانند پیزا، نتایج بهتری نگرفته‌اند. نگاهی به کشورهای دارای رتبه‌های بالا در این آزمون‌ها نشانگر آن است که در شرق آسیا - که عمدتاً این کشورها به آن تعلق دارند - درباره کاربرد فناوری در کلاس درس محتاطانه عمل می‌شود. گزارش نشان می‌دهد:

● دانش‌آموزانی که در مدرسه از رایانه زیاد استفاده می‌کنند، نتایج خوبی در آزمون‌های بین‌المللی کسب نکرده‌اند.

● دانش‌آموزانی که در مدرسه به صورت متعادل از رایانه استفاده می‌کنند (حدود یک یا دو بار در هفته) نسبت به دانش‌آموزانی که اصلاً از آن استفاده نمی‌کنند، نتایج بهتری کسب کرده‌اند.

- نتایج نشان می‌دهد که بهبود مناسباتی در مهارت خواندن، ریاضیات یا علوم در کشورهایی که سرمایه‌گذاری سنگین کرده‌اند، حاصل نشده است.
- کشورهای دارای رتبه بالا در آزمون‌های بین‌المللی، مانند کره جنوبی یا شانگهای در چین، از رایانه کمتر در مدارس استفاده می‌کنند.
- سنگاپور با کاربرد متعادل فناوری در مدرسه، دارای دانش‌آموزانی با مهارت‌های بالای دیجیتال است.

از سویی اگر به اظهار نظر بعضی از مسئولان اقتصادی کشور درباره وضعیت فارغ‌التحصیلان مدارس نگاه کنید، دغدغه‌های دیگری را می‌شنوید. وزیر کار در گزارش خود به مجلس دهم، درباره نیروی کار کشور می‌گوید: «به صراحت می‌گویم که این نیروها به شدت غیرماهر و فاقد استانداردهای لازم برای اقتصاد امروز دنیا هستند و توسعه آموزش به شکل فعلی، درمان مشکلات مهارت نیروی کار کشور نبوده است. همه کشورهای که رشد پایداری را تجربه کرده‌اند، نیروی کار ماهر پرورش داده‌اند»^۲.

گوی آموزش‌هایی که مدارس به دانش‌آموزان می‌دهند، نمی‌تواند پاسخگوی اقتصاد کشور باشد.

نگرانی‌های دیگری نیز آموزش و پرورش کشور را احاطه کرده است: عدالت آموزشی، عدالت جنسیتی، تحولات جهانی، و مسائل دیگری که به اقتضای شرایط نشریات رشد باید به آن‌ها پردازند.

بر همین اساس و با توجه به گزارش‌های جهانی درباره فاوا و مدرسه، نگرانی‌های ملی در کشور و مسائل جهانی آموزش و پرورش، رشد مدرسه فردا در سال جاری مباحث خود را از قلمرو فاوا فراتر می‌برد و نگاه خود را به مسائلی معطوف می‌کند که آموزش و پرورش کشور را احاطه کرده‌اند.

در سال جاری به بحث توسعه پایدار، عدالت آموزشی، محیط زیست و مسائلی از این قبیل، خواهیم پرداخت؛ در عین اینکه همچنان در حد ضرورت و تعادل بحث فاوا را دنبال خواهیم کرد.

* پی‌نوشت

1. The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD)

۲. گزارش به مجلس دهم